

Διεργασία Ομάδας και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη των Μαθητών

A. Μπράιλας¹ & Γ. Τσουβέλας²

¹Πάντειο Πανεπιστήμιο ²Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Όροι οι οποίοι αναφέρονται στην αξιοποίηση της ομαδικής διεργασίας στην εκπαίδευση, όπως collaborative learning, cooperating learning, groupwork και connected learning, χρησιμοποιούνται σήμερα όλο και περισσότερο από ερευνητές και επαγγελματίες του χώρου. Την ίδια στιγμή, οι εξελίξεις στο πεδίο της θεωρίας του Χάους, της συμπλοκότητας (complexity) και των δυναμικών συστημάτων μακράν της ισορροπίας (non-equilibrium dynamical systems) προσφέρουν στους διεπιστημονικά ενήμερους ερευνητές και επαγγελματίες ένα σύνολο νέων εννοιών και ιδεών (όπως coevolution, emergence, self-organization, fitness landscape and bifurcation points) που μπορούν να αξιοποιηθούν ως χρηστικά εργαλεία και παιδαγωγικές τεχνικές στο σχολείο. Συχνά, επαγγελματίες που αξιοποιούν την ομαδική διεργασία στην εκπαίδευση, στην ψυχοθεραπεία ή στην κοινωνική εργασία νιώθουν πλέον ότι τους έχει προσφερθεί ένα νέο επιστημονικό λεξιλόγιο, προκειμένου να εκφράσουν, με έναν μετασχηματιστικό τρόπο, αυτό που ήδη γνώριζαν μέσα από την προηγούμενη πρακτική τους. Ωστόσο, η συστημική ορολογία της συμπλοκότητας στις κοινωνικές επιστήμες παραμένει στο επίπεδο μιας χρηστικής μεταφοράς. Επιπλέον ερευνητική προσπάθεια χρειάζεται για να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στη χρησιμοποίηση αυτών των όρων στις φυσικές επιστήμες και στις κοινωνικές επιστήμες. Προς τούτου, η συγκεκριμένη αναρτημένη εργασία αποτελεί ένα διερευνητικό infographic για να αποτελέσει αφετηρία περαιτέρω αναζητήσεων προς αυτή την κατεύθυνση και να ενθαρρύνει τον διεπιστημονικό διάλογο. Υπό το πρίσμα της θεωρίας πολυπλοκότητας, η ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των μαθητών μπορεί να γίνει κατανοητή ως η αναδυόμενη ιδιότητα ενός σύμπλοκου όλου, μιας ομάδας μαθητών που μπορεί και συν-εργάζεται, παράγοντας αναδυόμενες ιδιότητες ιδιότητες που μπορεί να γίνουν αντιληπτές μόνο σε αυτό το επίπεδο παρατήρησης (του σύμπλοκου συστήματος).

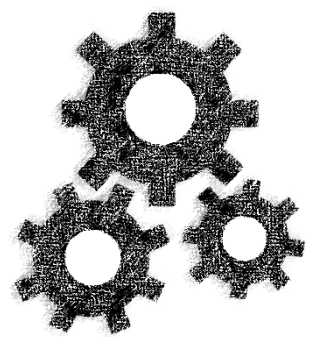
Μια συλλογική ζώνη επικείμενης ανάπτυξης

Ομάδα και ανάπτυξη

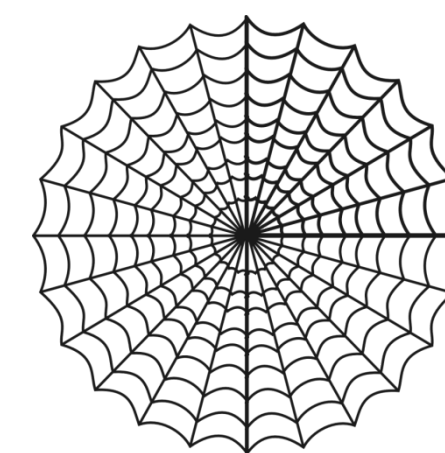


Θεώρηση της μάθησης όχι ως αποτέλεσμα, αλλά ως διεργασία με διάρκεια: "η μάθηση αποτελεί αναδυόμενη ιδιότητα του συλλογικού όλου, προϊόν της συνέργειας των μερών και αντιληπτή μόνο στο συλλογικό επίπεδο παρατήρησης του ενιαίου συστήματος" (Μπράιλας, 2015, σ. 229)

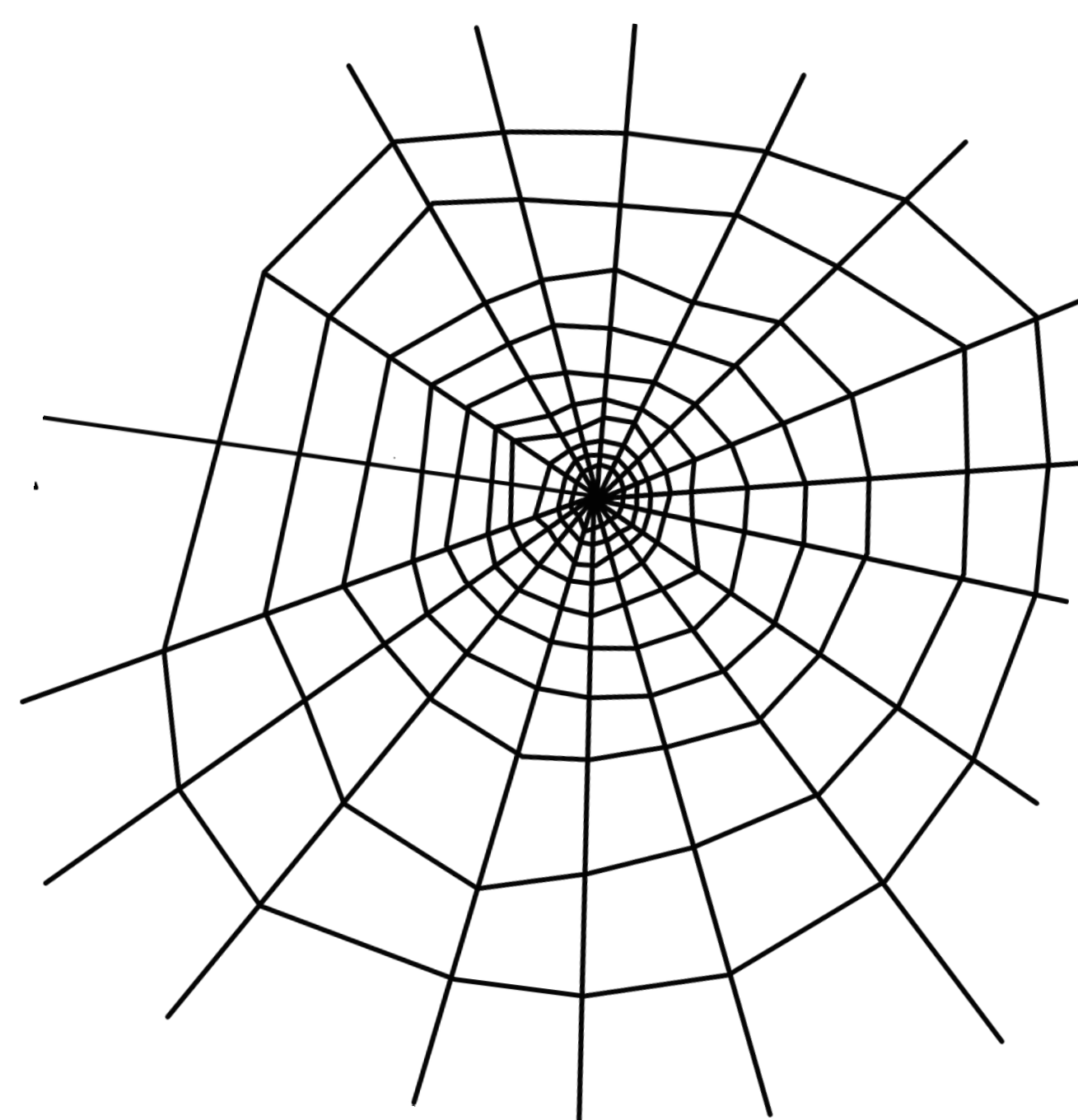
Συνεξέλιξη



"In coevolving systems, each partner clambers up its fitness landscape toward fitness peaks, even as that landscape is constantly deformed by the adaptive moves of its coevolutionary partners" (Kauffman, 1996, p. 24)



Οι ομαδοσυνεργατικές δράσεις οδηγούν στο σχηματισμό μιας συλλογικής ζώνης επικείμενης ανάπτυξης: αυτό που η ομάδα των μαθητών επιτυγχάνει σήμερα με τη διαμεσολάβηση του συντονιστή της, θα μπορεί να το κατορθώσει αύριο μόνη της (Brailas et al, 2015).



Με ποιον τρόπο οι έννοιες της θεωρίας πολυπλοκότητας μπορούν να αξιοποιηθούν όχι μόνο ως χρηστικές μεταφορές?

Ανάδυση



Ένα ζωντανό σύστημα είναι πάντοτε πλαισιοθετημένο σε ένα ιεραρχικό συγκεκριμένο ισομορφικών συστημάτων με αναδυόμενες ιδιότητες που είναι πάντοτε ενεργειακά οργανωσιακό, στοχο-κατευθυνόμενο και αυτό-διωρθούμενο (Agazarian, 1992).

Εργαστήριο Δυνητικής
Πραγματικότητας, Διαδικτυακής
Έρευνας και Εκπαίδευσης,
Πάντειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Ψυχολογίας
<http://vrlab.panteion.gr/>



Επικοινωνία:

Αλέξης Μπράιλας (PhD)
abrailas@panteion.gr
<http://abrailas.github.io/>

Βιβλιογραφία

- Agazarian, Y., & Gantt, S. P. (2000). *Autobiography of a Theory: Developing the Theory of Living Human Systems and Its Systems-centered Practice*. London: Jessica Kingsley.
- Bateson, G. (1979). *Mind and Nature: A Necessary Unity*. New York: Dutton.
- Brailas, A., Koskinas, K., Dafermos, M., & Alexias, G. (2015). Wikipedia in Education: Acculturation and learning in virtual communities. *Learning, Culture and Social Interaction*, 7, 59–70. <http://doi.org/10.1016/j.lcsi.2015.07.002>
- Brown, J. S., Collins, A., & Duguid, P. (1989). Situated Cognition and the Culture of Learning. *Educational Researcher*, 18(1), 32–42. <http://doi.org/10.3102/0013189X018001032>
- Kauffman, S. (1996). *At Home in the Universe: The Search for the Laws of Self-Organization and Complexity*. USA: Oxford University Press.
- Μπράιλας, Α. (2015). Πολύπλοκα Συστήματα και Χάος: Κοινωνιο-Ψυχολογικές και Παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Εκδόσεις Vrlab: <https://leanpub.com/complexpsy>